

NAPLÓ

Az iskolai év befejezéseként 9-én délelőtt volt a játékos juniális, majd délután a tanévzáró ünnepély, amit másnap a bazilikában a *Te Deum* hálaadó szentmiséje követett. A különböző szintű zenei, valamint a közép- és emelt-szintű írásbeli és szóbeli érettségi vizsgákkal jó eredményekkel fejeződött be az idei tanév. A mindennapok apró erőfeszítései mellett szép sikerek is születtek Pannonhalmi Gimnáziumunk diákjainak és tanárainak eredményes munkájából. Az Országos Középsiskolai Tanulmányi Verseny döntőin többen is kiemelkedően szerepeltek. Angol nyelvből **Balassa Máté** (12.B) harmadik helyezést ért el (tanára: Török Júlia), kémiából **Ernyey Dániel** (12.B) 13. (tanára: Drozdík Attila), magyar nyelvtanból **Tóth Márton** (12.B) 26. (tanára: Komálovics Zoltán), filozófiából **Nagy Richárd** (12.A) 27. (tanára: Rochlitz Kyra), földrajzból pedig **Szalai Dániel** (12.A) 27. lett (tanára: Erdőssy István). Az Ökumenikus Diákfilm-szemle döntőjébe diákjaink négy alkotása is bekerült, közülük Kátai Bence, Csehi Ágoston, Kiss Péter, Hainzl Tobias és Lendvai Mihály (12.A) *Paletta* című alkotása 1. helyezést ért el (tanáraik: Kátai Balázs és Hartyándi Mátyás). A tanévzáró ünnepélyen búcsúzott a diákságtól igazgatóként **Hardi Titusz** atya, és adta át a „stafétabotot” **Juhász-Laczik Albin** atyának. Itt került nyilvánosság elé, hogy **Kátai Balázs** (1967-ben végzett) öregdiákunk, operatőr, gimnáziumunk operatőr-szakkörvezetője hosszú betegség után, ám számunkra mégis váratlanul elhunyt.

A tanári kar 17-én estére meghívást kapott Bécsbe a *Musikverein* nagytermébe. Ott Bruno Walter Szimfonikus Zenekar játszott Jack Martin Handler vezényletével, közreműködött Marja

Duenas Fernández fiatal hegedűművész. Paganini 1. hegedűversenyét és Dvořák 9. szimfóniáját adták elő.

A nyár folyamán a főapátság és a gimnázium számos programnak adott otthont. A szokásos (ötévenként sorra kerülő) érettségi találkozók között kiemelt módon emlékeztünk meg az *ötven, hatvan és hetven éve érettségizett osztályokról*. A *Cultura Nostra* történelmi verseny győztese is Pannonhalmán kezdtek nyári jutalomútjukat. A különböző helyszíneken sokféle program szerepelt a nyári estéken: Pannonhalmi Jazz-teraszok, Viator Jazz-vacsorák. A Levendula-hét (június 30–július 8) keretében több koncert is szerepelt a Gyógynövénykertben, augusztus 15-én pedig Cirill főapát úr megáldotta a gyógynövényeket és az azokat használókat. Sokan vettek részt a Pannonhalmi Klasszikus Estéken a Majorság udvarán a Győri Filharmonikus Zenekar közreműködésével (június 10-én, július 27-én és szeptember 7-én), a Nyáresti Orgonahangversenyek keretében pedig június 19-én Deák László, július 17-én Kiss Zsolt és augusztus 7-én Lakner-Bognár András orgonaművészek hangversenyére került sor a Bazilikában.

Július 5–10-e között idén több mint 220-an vettek részt a Szent Benedek tiszteletére – Hortobágyi T. Cirill főapát úr és Csizmazia Bulcsú vezetésével – szervezett gyalogos zarándoklaton. Főképp fiatalok tették meg az utat gyalogosan Gyórtól Pannonhalma és Bakonybél érintésével Tihanyig.

Bencés közösségünk Cirill főapát úr vezetésével 11-én ünnepelte *Szent Benedek*, Európa védőszentjének ünnepét. Hagyományosan ez oblatás/obláta testvéreink beöltözésének és fogadalmának napja is, amire lelkigyakorlattal készülnek. Az idei lelkigyakorlatot **Gérecz Imre** magiszter atya tartotta.

Dejcsics Konrád atya vezetésével 16-ától 19-éig *fitness-lelkigyakorlatra* került sor szakemberek és a közösség tagjainak segítségével. A fitness-lelkigyakorlat alapfelismerése az, hogy a hétköznapi és a lelki élet szférája nem választható szét. Testünk a tapasztalatszerzésünk alapja, mégis hajlamosak vagyunk elhanyagolni, minden lelkivel-szellemivel szembeállítani. A közös erőfeszítés: futás, edzés, kortárs művekkel ismerkedés: mindez preevangelizáció lehet. Az pedig a hitüket gyakorló fiatalok számára lehet fontos, hogy a hitüket nem csak templomi környezetben, imában, szertartásokon való részvétel révén élhetik meg.

Az érdeklődők nagy száma miatt július folyamán idén is több alkalommal lehetőséget adtunk arra a *lelkigyakorlatra*, ahol a résztvevők a csend és az imádság kapcsolatát tapasztalhatták meg. A kurzus ideje alatt meditációk, közös beszélgetések, egyéni feladatok és természetesen a csend, az elmélyülés, megpihenés és a közös zsolozsmán való részvétel töltötte ki a lelkigyakorlat napjait. A kurzus vezetői **Bokros Márk** atya és **Dr. Palotai Gabriella** pszichiáter voltak.

Július végén (29-től) idén is *Tanulmányi Napokat* tartottunk a gimnázium új dísztermében *Bizalom* címmel felvidéki magyar egyházi közösségek vezetőinek, hitoktatóinak. A rendezvény szervezői **Török Csaba**, **Oláh Miklós** és **Pintér Ambrus** bencés atya voltak. Oláh Miklós atya bevezető előadásának a címe: *A bizalom három nézőpontból*. A képzés során a résztvevők kilenc jelentős filmet tekintettek meg (köztük Szabó István 1978-as és David Schwimmer 2010-es művét), mindegyik után közös *filmelemzések*re került sor.

Augusztus 2–5-ig *liturgikus tanulmányi napokat* rendeztünk *Kenyértörsre jutni* címmel külső résztvevőkkel. A programok során délelőtt előadások, délután pedig csoportfoglalkozások keretében jártuk körül, mit jelent Istennel és egymással kiengesztelődést kereső keresztények közösségeként megtörni a kenyeret és részesedni az egy kenyérből. Hirka Antal atya bevezetője után **Orosz Atanáz** miskolci görögkatolikus püspök atya előadása következett az első három század eucharisztikus, majd az ezt követő századok bizánci hagyományáról. Ezután **Dejcsics Konrád** atya beszélt a nagypénteki liturgia korai eucharisztikus gyakorlatáról, majd **Gérecz Imre** magiszter atya szólt az eucharisztia vételéről és tiszteléről a római egyházi hagyományban. Délután két kerekasztal-beszélgetés volt *Mit tanulhat a latin liturgia a bizánci hagyománytól* címmel, majd személyes beszámolókkal segítségével idéztük fel a zsinat utáni liturgikus reform bevezetésének folyamatát – a generációk metszetében. Másnap **Simon T. László** bencés atyának (a római Szent Anzelm Egyetem biblikus-tanárának) előadása következett: *A kenyér a világ életéért* címmel adott útmutatást János evangéliuma 6. fejezetének olvasásához. Ezt követően **Bakos Gergely** atya előadása következett *Ha nem isszátok az Emberfia véré...* címmel, majd **Szabó Márton** testvér mutatta be az eucharisztia alapanyagaként használt búzát és szőlőt. Délután műhelyfoglalkozások (gregorián ének, Szentírás-olvasás, borkóstolás) követték egymást. A szerzetesi közösség közös zsolozsmáján és eucharisztikus ünneplésén mindenki részt vett.

Urunk színeváltozásának ünnepén (6-án) a konventmisében ünnepélyes fogadalmat tett **Koczka Dávid** testvér, ezzel örökre elkötelezte magát a bencés közösségi életre. Dávid testvér matematika-fizika szakos tanárként lépett be, jelenleg a teológiai tanulmányait végzi. A következő két (közösségépítő) napon **Fedor István** segítségével a spirituális életünkkel kapcsolatos megbeszélésekkel, jövőtervezéssel foglalkoztunk, amit a következő napon konventkirándulással zártunk le – a Balaton partján Sajkódon. A nyári pihenést többen Alsóörsön folytatták.

Monostoralapító királyunk, *Szent István ünnepén* **Cirill főapát úr** volt a konventmise főcelebránsa és igehirdetője. A nap folyamán a liturgikus ünneplések végén bemutatás-

ra került Szent István itt őrzött csontereklyéje. Ugyancsak megtekinthették az ideérkezők Szent István pannonhalmi kiváltságlevelét a levéltár pedagógiai termében, továbbá a Főkönyvtárban **Semsey Réka** művészettörténész bemutatta a koronázópalást itt őrzött másolatát. Délután **Soós Gábor** orgonaművész hangversenyére került sor a bazilikában, **Vadász Attila** orgonaművész közreműködésével. Az esti dicséret (Vesperás) közös imádsága után a gyógynövénykertben áldotta meg **Matusz Hugó** perjel atya az új kenyeret. Este elhangzottak a Várkörön Szent István királynak Imre herceghez írott intelmei egy improvizatív zenész és egy színművész – **Tóth Szabolcs** szitárművész és **Znamenák István** – előadásában, **Mispál Attila** rendezésében.

Az idén augusztus 24-e és 26-a között 14. alkalommal megrendezett *Arcus Temporum* pannonhalmi művészeti fesztivál három fő alkotórésze a zene, az irodalom és a spiritualitás volt; mindezt a különleges tárlatok egészítették ki. Az irodalmi programok „felelőse” (és egyben a fesztivál házigazdája) **Mácsai Pál**, a zenei területé **Keller András** és **Rácz Zoltán** volt. Az idén még hangsúlyosabb szerepet kapó spirituális témakör **Dejcsics Konrád** atya irányítása alatt formálódott. Újdonságot jelentett, hogy a program igazodott a szerzetesek imaóráihoz – amelyekre egyébként eddig is gyakran beültek a művészek és a vendégek –, beleszővődött a szerzetesközösség napirendjébe. A művészek, a közönség, a szerzetesek az előző évekhez hasonlóan találkoztak a fesztivál alatt, és így az egésznek családias jellege lett. A zene, az irodalom, a kiállítások és a spirituális alkalmak a kibékülést állították a középpontba – ami egyben meghívás is volt a résztvevők számára a fesztivál időívein át a saját múlttal való kibékülés keresésére. Megnyitó szavaival ezt hangsúlyozta Hortobágyi Cirill főapát úr is: *Arra hívunk mindenkit, hogy velünk együtt merészkedjen bele a kibékülés helyenként veszélyes, éppen ezért nagyon evangéliumi tapasztalatába.* A zenei események közül az első a Főkönyvtár dísztermében Bartók Béla *Kézongorás szonátája* volt, amelyre másnap este az időív másik végén a bazilikában elhangzó, Bartók zenéje előtt fejet hajtó Georg Crumb *Macrocosmos III.* (ugyancsak két zongorára és ütőhangszerekre írt) műve válaszolt. A Főkönyvtárban hangzott el Igor Stravinsky *A katona története* című műve a Ligeti Ensemble és Mácsai Pál közreműködésével, Rácz Zoltán vezényletével. A későesti órában a Hospodár-kert szabadtéri színpadára tervezett (de az eső miatt a díszteremben megtartott) koncerten az Amadinda Ütőegyüttes egzotikus kultúrák tradicionális zenéit hallhattuk, amit Claude Debussy (szólófuvalára írt) *Syrinx* és George Crumb *Idill egy fattyúért* című műve kerezett Kaczander Orsolya előadásában (ebben a szerző Debussy korábban elhangzott művét idézi a fuvola panaszos hangjával). Másnap délelőtt a Boldogasszony-kápolnában a

Keller Quartet részleteket adott elő Kurtág György munkáiból és Johann Sebastian Bach *A fuga művészete* című művéből. Szombat este a bazilikában elhangzó kézzongorás Crumb-mű után (amelyet Balog József, Holló Aurél, Rác Zoltán és Ránki Fülöp adott elő) a Főkönyvtár dísztermében a Keller Quartet (Csalog Gábor közreműködésével) Schnittke *Zongoraötösét*, majd Ludwig van Beethoven *Geistertrioját* (Csalog Gábor, Keller András és Perényi Miklós közreműködésével) szólaltatta meg. Vasárnap a szerzetesközösség napközi imaóráját Olivier Messiaen *La Nativité du Seigneur* orgonaművének részletei (Kiss Zsolt előadásában) és J. S. Bach – Luciano Berio *Contrapunctus XIX.* című műve (a Concerto Budapest előadásában, Keller András vezényletével) keretezte. A befejező zenei esemény során a bazilikában vasárnap délután a Concerto Budapest és a Purcell Kórus adott elő két művet Vashegyi György vezényletével (kis időívet húzva a romantika két széléről): a koncerten Franz Schubert *Szellemek éneke a vizek fölött* és Gabriel Fauré *Requiem* (a beteljesülés paradicsomi látomását érzékeltetve) hangzott fel. Az irodalommal kapcsolatos alkalmak közül az elsőben Örkény-egyperceseket olvasott Mácsai Pál (az Örkény Színház igazgatója), közben Szabó Borbálával és Nényei Pállal beszélgetett arról, meddig él egy író. Örkényt ma is élő szerzőnek érezzük valamiért, és így eléri a legtöbbet, amire egy író vágyhat – hogy olvassák. A szombat délután fő eseménye a *Nem tudhatom – Radnóti és korunk* című telt házas Radnóti-est volt a koncertteremben; a katartikus előadás szöveg és zene váltakozásából épült fel. Az eredetileg egyszeri alkalomra tervezett előadást Ferencz Győző állította össze, Dés László és Mácsai Pál szerkesztette – és most került huszonötödik alkalommal színpadra. Mácsai Pál bevezető szavaiban utalt rá, hogy Radnóti Pannonhalmán töltötte utolsó éjszakáját – igaz, nem az apátságban, hanem a téglagyárban. Mácsai Pál és Fullajtár Andrea Radnóti és Gyarmati Fanni naplóból, korabeli újságokból, rendeletekből, barátok visszaemlékezéseiből olvastak föl részleteket, és természetesen Radnóti-verseket; ezt kiegészítette Dés László és Dés András, valamint Fenyvesi Márton játéka. A naplórészletek személyessége elviselhetetlen közelségbe hozta a megbocsáthatatlan rettenetet; jó volt a végén kijönni a teremből ebbe a nem sokkal szebb világba. A fesztiválba bekapcsolt kiállítások a már korábban megnyílt tárlatok (*Kibékülés; Két világ közt*) a kurátorok segítségével válhattak befogadható tapasztalattá.

A pannonhalmi *Bazilika* (6 éve és több korábbi) *felszentelésének évfordulójára* emlékeztünk 27-én. Az esti ünnepi konventmisén Hortobágyi Cirill főapát úr lektorra és akolitussá avatta Kisémet Fülöp és Tóth Krizosztom testvéreket.

A Veni Sancte *tanévkezdő szentmisén* szeptember 2-án **Juhász-Laczik Albin** igazgató atya a tanévkezdő mintegy 340 bencés

diáknak a következőket ajánlotta a figyelmébe: *Egy iskolaév kezdeténél vagyunk. Ezt az évet a körülötted álló emberekkel, ebben a közösségekben fogod átélni... Aki a szabályt számon kéri, és aki áthágja: ugyanannak a meghívott, választott közösségnek a része. És ha ezt a tényt tiszteljük, és nem tévesztjük szem elől, soha nem leszünk irgalmatlanok. Akkor már fél szavakból is értjük majd egymást. Akkor olyan emberekké leszünk, akik mellett nemcsak könnyű, hanem jó is megtartani a szabályokat. Tanítóanyagok, akik mellett jó ide tartozni.*

A Pannonhalmi Apátsági Galériában 7-én volt a *Konfliktus és kibékülés* című időszak kiállítás megnyitója a Főapátság grafikai gyűjteményéből. A kiállítást **Dejcsics Konrád** atya köszöntője után **Petneki Áron** művelődéstörténész kurátor mutatta be, majd **Kőszeghy Péter** irodalomtörténész nyitotta meg. (A megnyitó szövegét ebben a számban közöljük.)

Az idei első előadásunkon 14-én a díszteremben **Körtvélyessy Mónika** beszélt az afrikai Malawiról, az AIDS-beteg édesanyák és gyerekek gyógyítását célzó *DREAM-központ*ról. A központok jellemzője, hogy a kezelés ingyenes és mindenki számára hozzáférhető. Személyes, életre szóló kapcsolatokat alakítanak ki a betegekkel, követik a sorsukat, megkeresik őket, ha nem jelennek meg a kezelésen.

Ugyanezen a napon a tavaly megújított Gimnáziumi Galériában nyílt meg **Nagy Gáspár** költő, író, szerkesztő, a Pannonhalmi Bencés Gimnázium egykori diákja életének, életművének fotókiállítása *Hullámzó vizeken keresztül* címmel. A megnyitó szavakat **Gülch Csaba** költő, író mondta el, utána **dr. Lukács Ferenc** emlékezett az osztálytársak nevében. A kiállításon szerepel **König Róbert** grafikai alkotásainak egy sorozata is, amely versciklus írására ihlette Nagy Gáspárt. Költői vallomása így hangzik: *Szeretett engem az Isten, mert teremtményének engem is elfogadott, sárból-agyagból apám és anyám álmaiból.*

Hirka Antal